

Merkantilizam

Fiziokratizam

(XVIII vijek, Francuska)

Klasična
politička
ekonomija

Fiziokratizam

- U drugoj polovini 18. vijeka nastao veoma inovativan francuski doprinos ekonomskoj misli
- Fiziokratizam (*fizio-priroda*, *kratos-vladavina*) je jedna od najhomogenijih ekonomskih škola, poznata i kao **Škola ekonomista**
- U središtu ekonomskog koncepta – **poljoprivreda kao jedina produktivna djelatnost**

Fiziokratizam – kontekst

- **Merkantilistička politika** zapostavljala poljoprivredu (*vlasništvo nad zemljištem, output, cijene-podsticanje izvoza, nadnice, porezi itd*)
- **Prodor kapitalizma na selo** i pojava novih društvenih aktera – zakupaca (*fermier*) i intelektualno oslobađanje od merkantilističkog intervencionizma
- Fiziokrate **prihvataju prosvijećeni apsolutizam**

Fiziokratizam – osnovni postulati

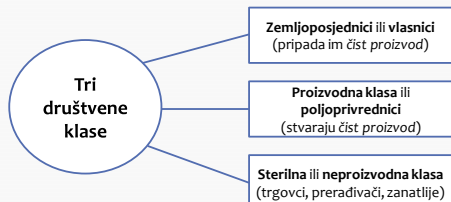
- 1) Osnovno polazište fiziokratije je da ekonomskim ponašanjem vlada **zakon prirode** („*droit naturel*“)
- 2) Izuzetno važna **zaštita privatnog vlasništva** koje proizilazi iz individualnog prava **kao prirodnog prava**
- 3) Vodeće pravilo u vladanju je **neintervencionizam** *Laissez faire, laissez passer* - *Laissez faire de la nature*. („*Neka stvari idu svojim tokom. Sloboda prirodi.*“)

Fiziokratizam – osnovni postulati

- Fiziokrate **izvor bogatstva vide u poljoprivrednoj proizvodnji** koja jedina stvara **čist (neto) proizvod** („*produit net*“)
- Fiziokratska politika – podsticaj akumulacije kapitala i razvoja poljoprivrede poreskom reformom
- **Porez jedino može biti plaćen iz neto proizvoda**, tj. iz prihoda zemljoposjednika

Fiziokratizam – osnovni postulati

- Društvene klase – nosioci procesa reprodukcije

Fiziokratizam – predstavnici

Fransoa KENE je intelektualni vođa fiziokratske ekonomske škole

- Bio je lični ljekar Luja XV
- „Poljoprivreda je izvor sveg bogatstva države i bogatstva svih građana“

• Tri centralne ideje:

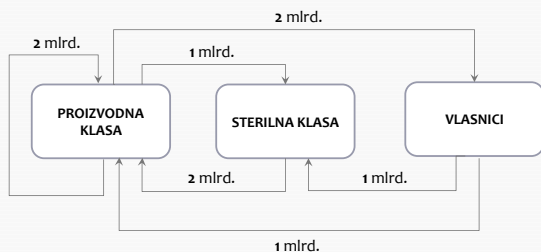
- ČIST PROIZVOD,**
- EKVIVALENTNOST RAZMJENE,**
- ANALIZA REPRODUKCIJE.**

Francois Quesnay
(1694-1774)

Fiziokratizam – predstavnici

Keneov model reprodukcije
(Ekonomske tablice – *Tableau economique*)

Fiziokratizam – predstavnici

Fransoa KENE – načela ekonomske politike

Zemlja jedini izvor bogatstva	Jedinstvo vlasti
Umnožavanje stoke	Bezbednost svojine
Dobra cijena	Ne smije biti štetnog poreza
Jeftinoća je štetna za narod	Staranje o javnim izdacima
Suzbijanje raskoši	Slobodan izvoz domaćih proizvoda
Potpuna sloboda utakmice	Dohodak ne smije da izade iz zemlje, ako nije nečim zamijenjen
Povećanje dohotka je važnije od povećanja stanovništva	Ne smije biti sterilnih ušteda

Fiziokratizam – predstavnici

An Rober Žak TIRGO (*Robert Jacques Turgot, 1727-1781*) je francuski državnik aristokratskog porijekla

- **Pronalazač** jednog od fundamentalnih ekonomskih zakona – **Zakona o opadajućim prinosima** – ukupni proizvod raste ali sve sporije...

„Proizvodnja pretpostavlja avanse; ali jednaki avansi u zemaljama nejednake plodnosti daju veoma različite proizvode...**ako se avansi budu povećavali preko jedne tačke, proizvodnja će se još povećati, ali manje i uvijek sve manje**, sve dok povećanje avansa ne bude apsolutno ništa dodalo proizvodu, **pošto je plodnost zemlje iscrpljena** i vještina ne može ništa da pomogne“

Fiziokratizam – predstavnici

Du Pont de Nemur (*P.S. du Pont de Nemours, 1739-1817*) francuski političar i ekonomista koji je **prosvećivao javnost idejama fiziokratije**

Mersije de la RIVIJE (*Mercier de la Riviere, 1720-1793*) propagator fiziokratskih ideja

- Pripisuje mu se **ideja o „prirodnom poretku“**
- U najvažnijem djelu Prirodni i bitni poredak političkih društava zastupa interese nastupajuće buržoazije i **promoviše ideale slobodne konkurencije**

Fiziokratizam – predstavnici

Viktor MIRABO (*Victor Riqueti Mirabeau, 1715-1789*) je francuski ekonomista koji je smatrao da je poljoprivredna proizvodnja po kineskom modelu ideal fiziokratskog prirodnog poretka

- Istupio je protiv zemljoposjednika feudalaca i kraljeve ekonomske politike
- Zalagao se **za održavanje sitnog posjeda**
- **Pristalica državnog neintervencionizma** i definisanja **JEDINSTVENOG POREZA – na „čist proizvod“**

Doprinosi fiziokrata

IZVORI BOGATSTVA SE PREMJEŠTAJU IZ SFERE PROMETA U SFERU PROIZVODNJE

IDEJA O NETO PRODUKTU PRVI JE OBLIK VIŠKA POTREBNOG ZA DRUŠTVENU REPRODUKCIJU

PODJELA DRUŠTVA NA KLASI – NOSIOCE REPRODUKCIJE

IDEJA O EKVALENTNOSTI RAZMJENE

NEOPHODNOST ODRŽAVANJA RAVNOTEŽE MEĐU SEKTORIMA

ZAKON O OPADAJUĆIM PRINOSIMA

HVALA NA PAŽNJI

Kabinet: 309

E-mail: jocodj@gmail.com
